

ZESTAWIENIE UWAG WNIESIONYCH
w ramach konsultacji społecznych projektu planu zadań ochronnych
obszaru Natura 2000 „Pojezierze Myśluborskie” PLH320014 z informacją o sposobie
rozpatrzenia

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
1	Gospodarstwo Agroturystyczne „Rosa” Krzysztof Urbanowicz	Piszący stwierdza iż wyznaczenie przez RDOŚ NIEPRZEKRACZALNEGO terminu składania uwag i wniosków do dnia 30 grudnia 2013r jest dowodem na bagatelizowanie i świadome utrudnienie dialogu na ten temat. Stwierdza także, iż przygotowanie opracowań w celu ustalenia zalet i konsekwencji objęcia okolicznych w tym prywatnych terenów projektem zadań ochronnych Natura 2000 w okresie przedsięwziętym w okresie świąt, dni wolnych od pracy i Nowego Roku jest po prostu niemożliwe.	Postępowanie RDOŚ jest zgodne z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi, a w szczególności z art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.), z §2 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010r. Nr 34 poz.186 z późn. zm.), jak również z art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Procedura przygotowania PZO trwała wiele miesięcy i w tym czasie odbyły się 3 spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy. Uruchomiono także platformę cyfrową, na której można było na bieżąco śledzić postępy w przygotowaniu projektu PZO oraz zgłaszać uwagi na każdym z trzech etapów tworzenia projektu. W dniu 5 grudnia 2013 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie poinformował wszystkie zainteresowane podmioty w drodze obwieszczenia o zakończeniu prac nad planem zadań ochronnych oraz o rozpoczęciu konsultacji społecznych dla opracowanego projektu zarządzenia. Jednocześnie wskazano termin na zgłaszanie uwag do dnia 30 grudnia 2013 r. Oznacza to, że etap konsultacji społecznych trwał 25 dni, czyli o 4 dni dłużej niż minimalny czas przewidziany na konsultacje w art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W tej sytuacji, przedstawiony zarzut należy uznać za nieuzasadniony.
2	Pan Krzysztof Urbanowicz, Gospodarstwo Agroturystyczne „Rosa”	Plan zadań ochronnych dla terenów Natura 2000 nie uwzględnia zdaniem piszącego lokalnych uwarunkowań oraz uniemożliwia mieszkańcom decydowanie o kierunkach rozwoju gospodarczego i ochronie przyrody na swoim terenie. Plan, swoimi zapisami, skutecznie tłumi aktywność ekonomiczną i przedsiębiorczość ludności wiejskiej, wydłuża czas	Złożony wniosek nie zawiera żadnych konkretnych uwag do poszczególnych zapisów projektu Planu zadań ochronnych a jedynie ogólne sformułowania dowodzące nieznamości zasad funkcjonowania sieci Natura 2000 i zasad tworzenia PZO, toteż rozpatrzenie uwagi może być ograniczone tylko do stosownego wyjaśnienia poruszonych aspektów. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>realizacji inwestycji i ich dodatkowe koszty związane z oceną oddziaływania na środowisko, powoduje niepewność uzyskiwania pozwoleń na budowę, nie wskazuje rodzaju i skali dopuszczalnej działalności gospodarczej, wprowadza utrudnienia w prowadzeniu i rozwijaniu produkcji rolnej. Ograniczenia wynikające z planu zadań ochronnych Natura 2000 (Pojezierze Myśliborskie) pogorszą dotychczasowe warunki gospodarowania i spowodują ujemne skutki ekonomiczne dla użytkowników objętych obszarów. Dlaczego więc plan nie zawiera programu zadośćuczynienia, finansowej kompensacji spadku wartości danego terenu, propozycji wykupu gruntów lub ich zamiany?</p>	<p>Pojezierze Myśliborskie PLH 320014, został sporządzony w sposób zgodny z przepisami art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody i w sposób zgodny z przepisami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Podstawowym celem sporządzenia tego dokumentu było znalezienie kompromisu pomiędzy wymogami ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 a realizowanymi lub planowanymi w tym obszarze działaniami o charakterze społeczno gospodarczym. Temu celowi służyć miała praca nad dokumentem przy udziale tzw. Zespołu Lokalnej Współpracy oraz przeprowadzenie konsultacji społecznych. W trakcie spotkań ZLW wyjaśniano, że działania ujmowane w przygotowywanym dokumencie muszą prowadzić do poprawy stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000, co wynika wprost z przepisów prawa krajowego i przepisów Dyrektywy Siedliskowej. Przepisy ustawy o ochronie przyrody ani też przepisy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. nie dają organom sprawującym nadzór nad obszarami Natura 2000 delegacji prawnej do wskazywania rodzaju i skali dopuszczalnej działalności gospodarczej. Nie upoważniają też do opracowywania programu zadośćuczynienia, finansowej kompensacji spadku wartości danego terenu czy też propozycji wykupu gruntów lub ich zamiany. Nade wszystko należy zauważyć, że planowane działania nie wprowadzą aż tak istotnych ograniczeń, żeby doszło do spadku wartości gruntów.</p>
3	Pan Nikodem Sielski	<p>Zdaniem zgłaszającego uwagi, Nadleśnictwo Myślibórz nie stosuje zasad mających na celu ochronę zarówno siedlisk jak i przyrodniczo cennej flory i fauny. Na terenie Nadleśnictwa Myślibórz łamane są zasady ochrony przyrody, nie przestrzega się wielu zasad i szkodzi przyrodzie. Prowadzona gospodarka leśna i rolna na terenie Nadleśnictwa Myślibórz jest sprzeczna z certyfikatem jaki posiada Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie, za co na podstawie Nadleśnictwa Myślibórz certyfikat ten powinien być cofnięty. Nadleśnictwo Myślibórz</p>	<p>Sporządzenie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pojezierze Myśliborskie jest ustawowym obowiązkiem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, wynikającym z art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Zasadniczym celem opracowywanego dokumentu jest zidentyfikowanie istniejących zagrożeń dla przedmiotów ochrony w obszarze oraz wskazanie celów i działań ochronnych, które pozwolą na utrzymanie lub poprawę stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotami ochrony w obszarze. Przygotowany plan zadań ochronnych ma m.in. na celu taką modyfikację gospodarki</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>jawnie przyczynia się do niszczenia resztek cennych siedlisk, chronionej fauny i flory co było już zgłaszane do RDOŚ Szczecin, ale nie zostały wyciągnięte od osób za to odpowiedzialnych żadne konsekwencje. Zgłaszający wnioskuję o wstrzymanie projektów planów ochronnych dla w/w obszarów do czasu wymuszenia na Nadleśnictwie Myślubórz prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej zgodnej z obowiązującym je certyfikatem dla Lasów Państwowych.</p>	<p>leśnej, aby umożliwiała ona właściwą ochronę siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000. „Wstrzymanie” prac nad uchwaleniem PZO jest więc bezzasadne, bowiem może przynieść odwrotny od zamierzonego skutek, szczególnie w kontekście promowania „ekologizacji” gospodarki leśnej. Sugerowane wstrzymanie procesu planowania byłoby też niedopełnieniem ustawowych obowiązków przez sprawującego nadzór nad obszarem Natura 2000.</p>
4	Pan Krzysztof Siemaszko, Urząd Miejski w Lipianach	<p>Wnioskodawca zwraca się z prośbą „o przedłużenie terminu składania uwag i wniosków. Z uwagi na natłok prowadzonych spraw, okres świąteczno-noworoczny, nie ma możliwości na rzetelne zapoznanie się z projektami. Dla gminy Lipiany ma to istotne znaczenie z uwagi, że część terenów bezpośrednio przyległych do jezior Będzin, Chłop i Grochacz przeznaczona jest w Studium uwarunkowań... i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego m.in. na cele usług rekreacyjnych.”</p>	<p>Procedura przygotowania PZO trwała wiele miesięcy, odbyły się 3 spotkania ZLW, na które zaproszono Urząd Miejski w Lipianach. Uruchomiono także platformę cyfrową, na której można było na bieżąco śledzić postępy w przygotowaniu projektu PZO oraz zgłaszać uwagi do projektu. Konsultacje społeczne trwały 25 dni (od 5 grudnia 2013 r. do dnia 30 grudnia 2013 r.), czyli o 4 dni dłużej niż minimalny czas przewidziany na konsultacje w art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Nieuzasadnione jest więc w tej sytuacji przedłużenie terminu składania uwag i wniosków, tym bardziej, że obowiązujące przepisy prawne nie przewidują takiej możliwości.</p>
5	Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie	<p>W punkcie 6 – ustalenie działań ochronnych, jak również w załączniku nr 5 projektu zarządzenia – lp.14, wnioskuję się o wykreślenie ZZMiUW w Szczecinie, jako podmiotu odpowiedzialnego za działania.</p>	<p>Po wyjaśnieniach usunięto wskazane zapisy.</p>
6	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie	<p>W rozdziale 1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności są nieprawidłowe dane: „RZGW w obszarze zajmuje się m.in. wykonaniem obowiązków właściciela śródlądowych wód powierzchniowych”</p>	<p>Po wyjaśnieniach usunięto zapis.</p>
7	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie	<p>Wydaje się, że zakres działalności danej instytucji powinien być w każdym obszarze opisywany w tożsamy sposób.</p>	<p>Wprowadzono postulowane modyfikacje zapisu.</p>
8	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie	<p>Cele środowiskowe są określane w planie gospodarowania wodami i realizuje się je poprzez podejmowanie działań zawartych w Programie wodno-środowiskowym kraju. Oba te dokumenty opracowuje Prezes KZGW</p>	<p>Wprowadzono modyfikacje zapisu: „RZGW w odniesieniu do zarządzanych wód jest współodpowiedzialny za wykonanie obowiązków państwa w stosunku do wód, w szczególności obowiązku osiągnięcia celów środowiskowych.”</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		a nie Dyrektor RZGW a za osiągnięcie celów odpowiadają wszystkie podmioty wskazane w ww. programie.	
9	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie	Sugestia, że „Właściwym jest wskazanie samych użytkowników rybackich oraz przede wszystkim organów opiniujących operaty rybackie, jako organów właściwych do realizacji poszczególnych założeń PZO”.	Uwagę uwzględniono. W kolumnie „Podmiot odpowiedzialny za wykonanie” zmieniono zapis na „użytkownicy rybacy, organy opiniujące operaty rybackie”.
10	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie	Wprowadzenie ograniczeń w użytkowaniu wód (niezarybianie gatunkami obcego pochodzenia) narazi użytkownika rybackiego na poniesienie kosztów.	Zmodyfikowano zapis tak aby wskazania PZO umieszczano w operatach rybackich w ramach ich aktualizacji lub przygotowywania nowych (np. po utracie ich ważności po 10 latach).
11	Nadleśnictwo Myślibórz	Nieuzasadnionym wydaje się pozostawienie 10% powierzchni drzewostanów do naturalnej śmierci w celu zwiększenia udziału drewna martwego. Zgodnie z Zasadami Hodowli Lasu w ramach cięć rębnych pozostawia się fragmenty starodrzewia do ich naturalnego rozpadu. W ocenie Nadleśnictwa Myślibórz takie postępowanie nie poprawi stanu siedlisk oraz nie urozmaici struktury wiekowej drzewostanów a wręcz przeciwnie zaburzy to strukturę wiekową na rzecz drzewostanów starszych i doprowadzi do zaburzenia trwałości lasu.	Po rozpatrzeniu wszystkich uwag, jakie wpłynęły w ramach konsultacji społecznych, ustalono, że kwestionowane działanie zostanie usunięte na korzyść wyznaczenia reprezentatywnej dla obszaru sieci powierzchni referencyjnych.
12	Nadleśnictwo Myślibórz	W ocenie Nadleśnictwa Myślibórz zasoby martwego drewna są wystarczające, stąd niecelowy jest zapis: „zubożenie zasobów martwego drewna”. Zgodnie z obowiązującą praktyką leśną stare próchniejące i obumierające drzewa, będące ostoją i siedliskiem wielu leśnych organizmów (np. grzybów, porostów, roślin naczyniowych, mięczaków, owadów, płazów, gadów, ptaków i drobnych ssaków) pozostawiane są na powierzchniach jako drzewa biocenotyczne w celu zwiększenia różnorodności biologicznej (zapisy wynikające z Instrukcji Ochrony Lasu).	W trakcie prac nad Planem zadań ochronnych przeprowadzono obiektywną ocenę stanu siedlisk przyrodniczych w sposób zgodny z obowiązującymi metodykami. Ocena ta wykazała w zdecydowanej większości badanych płatów bardzo niskie zasoby martwego drewna wielkowymiarowego, co spowodowało znaczące obniżenie oceny badanego parametru „struktura i funkcja”, a w dalszej kolejności obniżenie oceny ogólnej stanu tych siedlisk. Wyniki oceny wykazały, że dotychczasowa praktyka leśna nie zapewniła osiągnięcia zadowalającego stanu ochrony siedlisk w kontekście zasobów martwego drewna i tym samym zobowiązują do zaplanowania działań, które powinny doprowadzić do poprawy tego stanu. Przyjęcie innego rozwiązania doprowadziłoby do obciążania w przyszłości zarządców lasu odpowiedzialnością za niewłaściwy stan siedlisk przyrodniczych.
13	Nadleśnictwo Myślibórz	„Konsekwentne pozostawianie drzew martwych i zamierających, złomów i wykrotów, w celu docelowego odtworzenia zasobów martwego drewna – osiągnięcie poziomu co najmniej 20m ³ /ha średnio w lasach	Zgodnie z Wytycznymi wydanymi przez GDOŚ na podstawie art. 32 ust. 1 w świetle art. 32 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w PZO należy unikać zapisów „martwych”, czyli powoływania się na rozwiązania już

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>obszaru, oraz 5 kłód grubszych niż 50 cm/ha lasu – rozumiane jako cel długookresowy. W okresie obowiązywania planu zadań ochronnych zbliżenie się do tego celu na ile pozwolą procesy naturalnego wydzielenia się drzew (z wyjątkiem koniecznych zabiegów ochrony lasu podejmowanych, gdy wskaźnik wydzielenia się posuszu NPC jest w klasie III lub wyższej)”. Propozycja zmiany zapisu na: „dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna poprzez pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej, zgodnie z zapisami Instrukcji Ochrony Lasu”.</p>	<p>funkcjonujące. Nie można umieszczać w PZO zapisów pozorujących podejmowanie działań, nawołujących do przestrzegania już funkcjonujących rozwiązań prawnych. Należy także unikać zapisów zakładających bliżej nieokreślone „dążenie do...”, jako niejasne, niejednoznaczne i niemożliwe od wyegzekwowania. Po analizie wszystkich zgłoszonych uwag, postanowiono zmienić treść działania w następujący sposób:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Pozostawiać w lesie martwe drzewa wydzielające się naturalnie (obumierające, wiatrowały, wiatrołomy), a także okazałe stare drzewa tzw. biocenotyczne (dziuplaste, z próchnowiskami, zahubione) z dopuszczeniem interwencji: <ol style="list-style-type: none"> a) polegającej na powalaniu martwych drzew w pobliżu dróg i wyznaczonych szlaków pieszych oraz usuwaniu kłód z dróg i szlaków, b) w przypadku wydzielenia się drzew na powierzchni >5 arów (np. w wyniku zaburzeń naturalnych, kłesk naturalnych), zostawić należy co najmniej 20% drzew (nie mniej niż 5 sztuk) w celu odbudowy zasobów martwego drewna i tworzenia skupień martwych drzew. 2) Zaleca się zostawiać w lesie odpady pozrębne (nie wypalać, nie zrzucać do mokradeł, źródeł i zbiorników), z dopuszczeniem zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności. 3) Unikać składowania i przetrzymywania ściętego drewna przeznaczonego do wywózki, w okresie rójki owadów (od 15 maja do 31 sierpnia) zwłaszcza w miejscach nasłonecznionych, w odległości do 150 m od granic rezerwatów oraz ostoi ksylobiontów.”
14	Nadleśnictwo Myślibórz	<p>Propozycja zmiany zapisu: „Pozostawienie strefy ekotonowej o szerokości co najmniej 30 m (...)” na: „kształtowanie stref ekotonowych o szerokości ok. 1-2 wysokości drzewostanu wzdłuż naturalnych zbiorników wodnych, rzek źródeł oraz bagien, torfowisk o powierzchni powyżej 1,0 ha, nieużytkowane rębniami zupełnymi”.</p>	<p>Uwagę uwzględniono – zmieniono treść kwestionowanego działania na następującą: „Pozostawianie, podczas wszystkich cięć rębnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - strefy ekotonowej o szerokości odpowiadającej około 1-2 wysokościom drzewostanów (buczyn i grądów) wzdłuż jezior, krawędzi łągów i lasów bagiennych, strumieni; - strefy ekotonowej w buczynach i grądach wokół oczek wodnych i bagienek, będących siedliskami przyrodniczymi lub siedliskami zwierząt – przedmiotów ochrony.”
15	Nadleśnictwo Myślibórz	<p>Zapis (pkt.2.6.1 Typy siedlisk przyrodniczych – dot. 9130): „Innym problem jest często uproszczona struktura wiekowa i juvenalizacja siedliska spowodowana rębnią częściową i zbyt krótkim okresem odnowienia. Trudno też znaleźć uzasadnienie dla przebudowy żywnych</p>	<p>Jedną z istotnych cech dobrze zachowanych leśnych siedlisk przyrodniczych jest zróżnicowanie wiekowe i przestrzenne lasu w obrębie poszczególnych płatów siedlisk. Z dobrym stanem zachowania mamy do czynienia wówczas, gdy w poszczególnych płatach leśnych siedlisk przyrodniczych występuje w mozaikowym układzie</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>buczyn rębnią gniazdową ze sztucznym, masowym wprowadzaniem dębu” – wg. Opinii Nadleśnictwa Myślibórz przeciętny wiek drzewostanów od 1962 roku do roku 2006 podniósł się o 10 lat (elaborat), poza tym okres odnowienia jest zgodny z Planem Urządzenia Lasu. Orientacyjny skład gatunkowy dla siedliska 9130 przewiduje wprowadzenie dębu do 30%, trudno więc mówić o masowym wprowadzaniu dębu.</p>	<p>możliwie pełne spektrum klas wieku drzewostanów. Przeprowadzona ocena stanu siedlisk przyrodniczych w analizowanym obszarze Natura 2000 wykazała, że na wielu płatach siedlisk dominują młodsze klasy wieku, przy jednoczesnym braku przedstawicieli klas najstarszych. W odniesieniu do dębu uznano, że jego wprowadzenie jest „masowe” gdy dotyczy wielu gniazd zlokalizowanych blisko siebie i o łącznie dużej powierzchni. Choć w skali dużego, wielohektarowego wydzielenia zachowany jest limit 30%, to dla przebudowywanego fragmentu wydzielenia oznacza praktycznie przebudowę drzewostanu z bukowego na dębowy i tym samym eliminację siedliska przyrodniczego 9130 na przebudowywanej powierzchni. W pkt.2.6.1 opisano obserwacje z terenu wykonane w sezonie 2013 na płatach siedlisk, jest to więc stan faktyczny i jako taki musiał zostać opisany.</p>
16	Nadleśnictwo Myślibórz	<p>Zmienić zapis: „Pozostawienie strefy ekotonowej o szerokości co najmniej 30 m buczyn i grądów od jezior, krawędzi nadjeziornych olsów, łągów i lasów bagiennych, strumieni” na „kształtowanie stref ekotonowych o szerokości ok. 1-2 wysokości drzewostanu wzdłuż naturalnych zbiorników wodnych, rzek, źródeł oraz bagien, torfowisk o powierzchni powyżej 1,0 ha, nieużytkowane rębniami zupełnymi”.</p>	<p>Uwagę uwzględniono w zarządzeniu. Zmieniono kwestionowany zapis na następujący: „Pozostawianie, podczas wszystkich cięć rębnych: - strefy ekotonowej o szerokości odpowiadającej około 1-2 wysokości drzewostanów (buczyn i grądów) wzdłuż jezior, krawędzi łągów i lasów bagiennych, strumieni; - strefy ekotonowej w buczynach i grądach wokół oczek wodnych i bagienek, będących siedliskami przyrodniczymi lub siedliskami zwierząt – przedmiotów ochrony.</p>
17	Nadleśnictwo Myślibórz	<p>Wykreślić Nadleśnictwo Myślibórz z „Podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie” dotyczących nw. Zadań: 1. „Zapewnienie odprowadzenia ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych lub kanalizacji. Nie dopuszczanie do stosowania oczyszczalni przydomowych w obiektach sąsiadujących z jeziorami. Utrzymanie dostępu do jeziora w miejscach obecnie zorganizowanych, przy pełnej ochronie roślinności strefy brzegowej jezior na pozostałych odcinkach. Ewentualne przeznaczanie dalszych terenów w ostoi i jej bezpośrednim sąsiedztwie do zabudowy, w tym rekreacyjnej i sportowej powinno być poprzedzone opracowaniem planu ochrony dla odpowiedniego fragmentu obszaru i przyległych ekosystemów. Zabudowę oraz infrastrukturę turystyczną i sportową należy ograniczyć c do</p>	<p>Ad.1. Rolą Nadleśnictwa w zadaniu jest udział w utrzymaniu dostępu do jeziora w miejscach obecnie zorganizowanych, przy pełnej ochronie roślinności strefy brzegowej jezior na pozostałych odcinkach, gdyż także na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa znajdują się miejsca udostępniania jeziora turystom (np. Parkingi przy Jeziorze Chłop i Będgoszcz). Ad.2. Znając charakter przyrodniczy Nadleśnictwa Myślibórz, gdzie szczególnie w Lasach Przydarłowskich występuje wiele oczek wodnych działanie sformowano tak, aby nie narzucać służbie leśnej określenie szerokości ekotonu: „pozostawianie, podczas wszystkich cięć rębnych strefy ekotonowej w buczynach i grądach wokół oczek wodnych i bagienek.” Daje to możliwość indywidualnego kształtowania ekotonu w zależności od wielkości i stanu bagienka/oczka wodnego, co pozostawia się do racjonalnej oceny leśniczego, opartej na jego wiedzy i</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>terenów poza płatami siedlisk i innych użytków zielonych”</p> <p>2. Pozostawienie strefy ekotonowej w buczynach i grądach wokół oczek wodnych i bagienek” – dot. Siedliska 9160 – grąd subatlantycki oraz siedliska 9130- żyzne buczyny. W drzewostanach na siedlisku grądów 1,7% i żyznych buczyn 9,9% pokrycia, występuje bardzo duża liczba oczek wodnych i bagienek, wg. Opinii Nadleśnictwa pozostawienie wokół każdego z nich strefy ekotonowej skutkować będzie pozostawieniem dużej powierzchni starodrzewia.</p> <p>3. „Obligatoryjne: Utrzymanie kośnego użytkowania powierzchni. Obowiązkowe zebranie siana. Fakultatywne: Nie stosować podsiewania, nawożenia i odwadniania. 1-2 pokosy rocznie, (od 01.06 do 31.10) z corocznym pozostawieniem 20% powierzchni nieskoszonej (co roku innej)”. 4. dot. Siedliska 6510 – niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie – (oddz. 226 g – poletko, oddz. 229 g – bagno).</p> <p>5. „Odślonięcie i poszerzenie luk w obrębie zalesionych i zarośniętych płatów siedliska (marzycowisk)” – dot. Siedliska 7210 – torfowiska nakredowe.</p> <p>6. „Konsekwentne pozostawianie drzew martwych i zamierających, w celu docelowego odtworzenia zasobów martwego drewna – z wyjątkiem koniecznych zabiegów ochrony lasu podejmowanych gdy wskaźnik wydzielenia się posuszu NPC jest w klasie III lub wyższej” – ww. zapis jest niezasadny, gdyż wskaźnik NPC liczony jest wg. Usuniętego posuszu zasiedlonego. Propozycja zmiany zapisu: dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna poprzez pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci tzw. Drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej, zgodnie z zapisami Instrukcji Ochrony Lasu.</p>	<p>doświadczeniu. Ponieważ za stan wskazanych siedlisk odpowiada zarządzający terenem, w tej sytuacji wskazanie Nadleśniczego jako organu odpowiedzialnego za wykonanie zadania jest uzasadnione.</p> <p>Ad.3, 4 i 5 zapisy skorygowano, aby uniknąć niejasności co do kompetencji: Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie/ Właściciele lub posiadacze gruntów (na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości), a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego - zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska, na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.</p> <p>Ad.6. Uwagę uwzględniono częściowo – zmodyfikowano treść działania w następujący sposób:</p> <p>1) Pozostawiać w lesie martwe drzewa wydzielające się naturalnie (obumierające, wiatrowały, wiatrołomy), a także okazałe stare drzewa tzw. biocenotyczne (dziuplaste, z próchnowiskami, zahubione) z dopuszczeniem interwencji:</p> <p>a) polegającej na powalaniu martwych drzew w pobliżu dróg i wyznaczonych szlaków pieszych oraz usuwaniu kłód z dróg i szlaków,</p> <p>b) w przypadku wydzielenia się drzew na powierzchni >5 arów (np. w wyniku zaburzeń naturalnych, kłęsk naturalnych), zostawić należy co najmniej 20% drzew (nie mniej niż 5 sztuk) w celu odbudowy zasobów martwego drewna i tworzenia skupień martwych drzew.</p> <p>2) Zaleca się zostawiać w lesie odpady pozrębowe (nie wypalać, nie zrzucać do mokradeł, źródlisk i zbiorników), z dopuszczeniem zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności.</p> <p>3) Unikać składowania i przetrzymywania ściętego drewna przeznaczonego do wywózki, w okresie rójki owadów (od 15 maja do 31 sierpnia) zwłaszcza w miejscach nasłonecznionych, w odległości do 150 m od granic rezerwatów oraz ostoi ksylobiontów. Do kwestii złagodzenia działania w proponowany przez wnioskodawców sposób odnosi się wyjaśnienie do punktu 12-13. Ponadto, modyfikacja realizowanych</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
			<p>dotychczas metod gospodarowania jest dopuszczalna w świetle obowiązujących Zasad Hodowli Lasu (§12, punkt 3, 4 i 5), zgodnie z którymi:</p> <p>„Odrębnym zasadom postępowania hodowlanego podlegają chronione siedliska przyrodnicze stanowiące przedmiot ochrony w specjalnych obszarach ochrony siedlisk Natura 2000 (SOO).</p> <p>Zasady postępowania hodowlanego na chronionych siedliskach przyrodniczych powinny promować składy gatunkowe drzewostanów oraz kierunki i zasady ich zagospodarowania zgodne z charakterystycznym dla nich priorytetem ochronnym. Ochronę siedlisk przyrodniczych należy prowadzić na każdym etapie rozwoju drzewostanu odpowiednimi do osiągnięcia celu, dotychczas stosowanymi metodami hodowlanymi, których zakres powinien wynikać z potrzeb ustanowionej ochrony.”</p>
18	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie	Uwaga ogólna – brak jest w zał. Nr 5 do projektu zarządzenia przypisania działań ochronnych konkretnym przedmiotom ochrony – jedynie wynika to z załącznika nr 4 do projektu zarządzenia i dokumentacji pzo	Uwaga została uwzględniona a dostrzeżone braki w uwidocznieniu przedmiotów ochrony, do których adresowane były działania – uzupełnione.
19	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie	Zadziwiający jest, że wszystkie siedliska przyrodnicze w ogólnym stanie ochrony zostały sklasyfikowane na U2 (stan zły)	<p>Ocena stanu siedlisk przyrodniczych została dokonana w sposób zgodny z przepisami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 oraz zgodnie z Wytocznymi wydanymi przez GDOŚ na podstawie art. 32 ust. 1 w świetle art. 32 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.</p> <p>Stan ochrony siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000 charakteryzowany jest przy pomocy trzech parametrów (powierzchnia siedliska, parametr struktura i funkcja oraz szanse zachowania siedliska). Każdy z parametrów jest oceniany w trójstopniowej skali (FV=stan właściwy, U1=stan niezadowolający, U2=stan zły), przy czym parametr „struktura i funkcja” oceniany jest w oparciu o ocenę wybranych losowo płatów siedlisk, dokonywaną przy użyciu odpowiednich dla danego siedliska zestawów wskaźników. Negatywna ocena któregośkolwiek z zastosowanych wskaźników kardynalnych, znajduje swoje odzwierciedlenie w ocenie parametru „struktura i funkcja”, a następnie w ocenie płatów siedliska i całego siedliska w obszarze Natura 2000. Analogicznie – jeśli któreś z siedlisk uzyskało ocenę U2, to znaczy, że taką ocenę uzyskał przynajmniej jeden z ocenianych parametrów. Jeśli ocenę U2</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
			uzyskał parametr „struktura i funkcja”, to z pewnością jest to wynikiem niskiej oceny przynajmniej jednego z kardynalnych wskaźników używanych do oceny tego parametru. Sposób oceny został przedstawiony w dokumentacji PZO (tabela 3).
20	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie	<p>W stosunku do zagrożeń: - <u>istniejących</u>: dla przedmiotów ochrony: grąd subatlantycki, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe, żyzne buczyny, - usuwanie martwych i umierających drzew (opis: zubożenie zasobów martwego drewna); - inne rodzaje praktyk leśnych (opis – dla siedliska przyrodniczego 9160 – eliminowanie graba z drzewostanu protegowanie dębu szypułkowego i buka, grądowienie); dla przedmiotu ochrony: starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion Potamion</i>, zmienne wilgotne łąki trzęślicowe – rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem (opis-pośredni lub bezpośredni spływ nawozów z pól wokół jeziora oraz poprzez system drenaży i rowów, pośredni spływ nawozów z pól, głównie wody niesione przy jeziorze Sitno Wielkie); dla przedmiotu ochrony torfowiska nakredowe – zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime (opis – częściowe zalesienie sosną, dla siedliska przyrodniczego 6410 – eutrofizacja związana ze spływami z pól): -<u>potencjalne</u>: dla przedmiotów ochrony: grąd subatlantycki, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe, żyzne buczyny – wycinka lasu (opis – deficyt starych drzew i drzewostanów, dla 91E0 – rębne zupełne), - usuwanie martwych i umierających drzew (opis – zubożenie zasobów martwego drewna);</p> <p>Wnioskuje się o usunięcie zapisów w zagrożeniach. Zgodnie z obowiązującą praktyką leśną stare próchniejące i obumierające drzewa, będące ostoją i siedliskiem wielu leśnych organizmów (np. grzybów, porostów, roślin naczyniowych, mięczaków, owadów, płazów, gadów, ptaków i drobnych ssaków) pozostawione są na</p>	<p>Brak podstaw do usunięcia wskazanych zagrożeń. Zagrożenia te zostały stwierdzone przez eksperta opracowującego dokument, w ramach prac terenowych nad PZO. Jednocześnie są to zagrożenia, które odpowiadają za niskie oceny wskaźników używanych do oceny parametru „struktura i funkcja”. Wykazanie tych zagrożeń jest obowiązkiem spoczywającym zarówno na ekspercie przygotowującym projekt dokumentu, jak i na organie sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 a obowiązek ten wynika z art. 28 ust. 10 pkt 2 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz z §3 pkt 2 lit. „b” oraz pkt 4 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.</p> <p>Faktem jest, że gospodarka leśna nie powoduje zanieczyszczenia wód powierzchniowych. Zapis w dokumentacji generuje się automatycznie po wybraniu kodu zagrożenia. Niestety przygotowujący system skodyfikowanych zagrożeń nie oddzielił działalności rolnej (ewidentnie generującej zanieczyszczenia rozproszone) od leśnej. Umieszczony w Załączniku nr 3 opis zagrożenia, wyjaśnia i uszczegóławia jego istotę : „... pośredni lub bezpośredni spływ nawozów z pól wokół jeziora oraz poprzez system drenaży i rowów, pośredni spływ nawozów z pól, głównie wody niesione przy jeziorze Sitno Wielkie)”. Cytowane porozumienie zawarte pomiędzy RDOŚ w Szczecinie a RDLP w Szczecinie jest raczej rozwiązaniem o charakterze tymczasowym, roboczym. Zestawiając treść porozumienia z wytycznymi GIOŚ należy je traktować jako pierwszy krok do wypracowania właściwych dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych sposobów gospodarowania, jednak należy mieć na uwadze, że zagrożeniem może być zarówno nadmierny udział dębu np. w żyznych buczynach, jak i wprowadzanie dębu na powierzchniach gniazdowych (przygotowanych w ramach Rb III), równoznaczne z eliminacją siedliska przyrodniczego w tym miejscu.</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>powierzchniach, jako drzewa biocenotyczne w celu zwiększenia różnorodności biologicznej (zapisy wynikające z Instrukcji Ochrony Lasu). Mając na uwadze potrzebę zwiększania bioróżnorodności lasów a tym samym zasobów martwego drewna, w 2008r. Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych wydał decyzję w sprawie uznania wybranych powierzchni za obszary stanowiące ostoję ksylobionów.</p> <p>Nieuzasadnione jest również przypisane w zagrożeniach – inne rodzaje praktyk leśnych – np. wprowadzanie dęba w ilości powyżej 20% na siedliskach przyrodniczych kwaśnych i żyznych buczyn czy jak wynika z protegowania buka w łęgowych lasach dębowo – wiązowo-jesionowych wynika z zawartego w 2009r. porozumienia pomiędzy RDOŚ w Szczecinie a RDLP w Szczecinie. W w/w siedliskach kwaśnych i żyznych buczyn drzewostan główny stanowi buk, natomiast dąb jest jedynie gatunkiem domieszkowym, który wyprowadzany jest wraz z <u>innymi gatunkami</u> w ilości ok.10-30% w zależności od Typu Siedliskowego Lasu. W przypadku siedliska przyrodniczego – łęgowe lasy dębowo - wiązowo-jesionowe drzewostan główny tworzą Js, Wz, Db, natomiast Bk może jedynie sporadycznie występować, jako gatunek domieszkowy.</p> <p>Kształtowane są również strefy ekotonowe o szerokości ok. 1-2 wysokości drzewostanu wzdłuż naturalnych zbiorników wodnych, rzek, źródeł oraz bagien, torfowisk o powierzchni powyżej 1,0 ha, nieużytkowane rębiami zupełnymi. Gospodarka leśna w żaden sposób nie powoduje zanieczyszczenia wód powierzchniowych.</p> <p>Dla siedlisk przyrodniczych: grąd subatlantycki, łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, łęgowe lasy dębowo –wiązowo-jesionowe, żyzne buczyny stosuje się rębnie, zgodnie z zawartym porozumieniem RDOŚ w Szczecinie-RDLP w Szczecinie. Zapis bezzasadny.</p>	
	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie	<p>Uwaga do załącznika nr 4 do projektu zarządzenia:</p> <p>Uwagi dotyczące odtworzenia zasobów martwego drewna w siedliskach</p>	<p>Uwagę uwzględniono poprzez zmianę celów realizacji działań ochronnych w następujący sposób (na przykładzie siedliska 9130): „Poprawa stanu ochrony siedliska –</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>przyrodniczych osiągnięcia poziomu co najmniej 20m³/ha średnio w lasach obszaru, oraz 5 kłód grubszych niż 50 cm/ha lasu, zachowanie powierzchni referencyjnych na określonym poziomie (91E0 – ok. 10 ha, 91F0 – ok. 20 ha, 9130 – 20 ha, 9160 – ok. 30 ha), zapewnienie udziału grup starych drzew, zajmujących nie mniej niż 10% wydzielenia, w przyszłych pokoleniach drzewostanów (9130, 9160) – jak poniżej w załączniku nr 5 do projektu zarządzenia.</p>	<p>osiągnięcie parametrów pozwalających na poprawę stanu siedliska zgodnie z kryteriami oceny, ustalonymi w metodykach monitoringu siedlisk przyrodniczych GIOŚ.</p> <p>Utrzymanie areалу siedliska w obszarze Natura 2000 co najmniej na dotychczasowym poziomie.”</p>
21	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie	<p>W odniesieniu do załącznika nr 5 projektu zarządzenia, w kontekście działań: pozostawianie, podczas wszystkich cięć rębnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kęp drzewostanu (biogrup) stanowiących w chronionych siedliskach przyrodniczych nie mniej niż 10% powierzchni wydzielenia, z preferowaniem łączenia kęp na granicach wydzieleni, - strefy ekotonowej o szerokości co najmniej 30m buczyn i grądów od jezior, krawędzi nadjeziornych olsów, łągów i lasów bagiennych, strumieni; - strefy ekotonowej w buczynach i grądach wokół oczek wodnych i bagienek. <p><u>Propozycja zmiany zapisu:</u> Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna. Kontynuacja w ramach prowadzonej gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej, zgodnie z zapisami Instrukcji Ochrony Lasu. Kształtowanie stref ekotonowych o szerokości ok. 1-2 wysokości drzewostanu wzdłuż naturalnych zbiorników wodnych rzek, źródlisk oraz bagien, torfowisk o powierzchni powyżej 1,0 ha, nieużytkowane rębniami zupełnymi.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Bezasadne jest również pozostawianie kęp drzewostanu (biogrup) stanowiących w chronionych siedliskach przyrodniczych nie mniej niż 10% powierzchni wydzielenia, z preferowaniem łączenia kęp na granicach wydzieleni. Jak wynika z zał. Nr 4 dotyczy to siedlisk przyrodniczych – żyzne buczyny i grąd subatlantycki, dla których stosuje się rębnie złożone. W rębniach złożonych nie pozostawia</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Po rozpatrzeniu wszystkich uwag, jakie wpłynęły w ramach konsultacji społecznych, ustalono, że kwestionowane działanie dotyczące pozostawiania biogrup, zostanie usunięte na korzyść wyznaczenia reprezentatywnej dla obszaru sieci powierzchni referencyjnych”. W odniesieniu do stref ekotonowych zmieniono treść działania w następujący sposób: „Pozostawianie, podczas wszystkich cięć rębnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - strefy ekotonowej o szerokości odpowiadającej około 1-2 wysokościom drzewostanów (buczyn i grądów) wzdłuż jezior, krawędzi łągów i lasów bagiennych, strumieni; - strefy ekotonowej w buczynach i grądach wokół oczek wodnych i bagienek, będących siedliskami przyrodniczymi lub siedliskami zwierząt – przedmiotów ochrony.” <p>Znając charakter przyrodniczy Nadleśnictwa Myślibórz, gdzie szczególnie w Lasach Przydarłowskich występuje wiele oczek wodnych działanie sformowano tak, aby nie narzucać służbie leśnej określenie szerokości ekotonu.</p> <p>Daje to możliwość indywidualnego kształtowania ekotonu w zależności od wielkości i stanu siedliska, co pozostawia się do racjonalnej oceny leśniczego, opartej na jego wiedzy i doświadczeniu.</p> <p>W odniesieniu do strefy ekotonowej przy jeziorach, olsach, nadjeziornych, łągach i lasach bagiennych oraz strumieni, zmieniono sposób określenia szerokości strefy na zgodny z sugestią wnioskodawcy (1-2 wysokości drzewostanu).</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>się kęp starodrzewu na powierzchniach manipulacyjnych. Jest to uzasadnione ze względów ekologicznych i przyrodniczych, bowiem rolę, jaką spełniają pozostawione kępy starodrzewu w rębni I, w rębniach złożonych pełni stary, towarzyszący rozwijającemu się młodemu pokoleniu lasu drzewostan, przez okres nawet kilkudziesięciu lat, co zapewnia powrót właściwych gatunków flory i fauny na powierzchnię objętą rębnią.</p> <p>Na siedliskach przyrodniczych (buczyny i grądy) nie stosuje się rębni zupełnej. W przypadku Nadleśnictwa Mysłibórz występuje bardzo duża liczba tzw. oczek wodnych i małych bagienek, pozostawienie wokół nich stref ekotonowych od olsów łągów i strumieni. Strumieniem, strumykami może być również rów melioracyjny.</p>	
22	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie	<p>W kontekście konsekwentnego pozostawiania drzew martwych i zamierających, złomów i wykrotów, w celu docelowego odtworzenia zasobów martwego drewna – osiągnięcia poziomu co najmniej 20m³/ha średnio w lasach obszaru, oraz 5 kłód grubszych niż 50 cm/ha lasu – rozumiane jako cel długookresowy. W okresie obowiązywania planu zadań ochronnych zbliżenie się do tego celu na ile pozwolą procesy naturalnego wydzielania się drzew (z wyjątkiem koniecznych zabiegów ochrony lasu podejmowanych gdy wskaźnik wydzielania się posuszu NPC jest w klasie III lub wyższej). <u>Propozycja zmiany zapisu:</u> dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna poprzez pozostawianie i utrzymanie w lasach naturalnej śmierci tzw. drzew biocenotycznych w celu zwiększenia różnorodności biologicznej, zgodnie z zapisami Instrukcji Ochrony Lasu.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Zgodnie z obowiązującą praktyką leśną stare próchniejące drzewa, będące ostoją i siedliskiem wielu leśnym organizmów (np. grzybów, porostów, roślin naczyniowych, mięczaków, owadów, płazów, gadów, ptaków i drobnych ssaków) pozostawiane są na powierzchniach, jako drzewa biocenotyczne w celu zwiększenia różnorodności biologicznej (zapisy wynikające z Instrukcji Ochrony Lasu) Odtworzenie zasobów martwego</p>	<p>Zgodnie z „Wytocznymi wydanymi na podstawie art. 32 ust. 1 w świetle art. 32 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody” przez GDOŚ w PZO należy unikać zapisów „martwych”, czyli powoływania się na rozwiązania już funkcjonujące.</p> <p>Nie można umieszczać w PZO zapisów pozorujących podejmowanie działań, nawiązujących do przestrzegania już funkcjonujących rozwiązań prawnych. Należy także unikać zapisów zakładających bliżej nieokreślone „dążenie do...”, jako niejasne, niejednoznaczne i niemożliwe od wyegzekwowania.</p> <p>W trakcie prac nad Planem zadań ochronnych przeprowadzono obiektywną ocenę stanu siedlisk przyrodniczych w sposób zgodny z obowiązującymi metodykami. Ocena ta wykazała w zdecydowanej większości badanych płatów bardzo niskie zasoby martwego drewna wielkowymiarowego, co spowodowało znaczące obniżenie oceny badanego parametru „struktura i funkcja”, a w dalszej kolejności obniżenie oceny ogólnej stanu tych siedlisk. Wyniki oceny wykazały, że dotychczasowa praktyka leśna nie zapewniła osiągnięcia zadowalającego stanu ochrony siedlisk w kontekście zasobów martwego drewna i tym samym zobowiązują do zaplanowania działań, które powinny doprowadzić do poprawy tego stanu. Przyjęcie innego rozwiązania doprowadziłoby do obciążania w przyszłości zarządców lasu odpowiedzialnością za niewłaściwy stan siedlisk przyrodniczych.</p> <p>W związku z powyższym treść działania</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>drewna jest procesem naturalnym i długofalowym, nie ma uzasadnienia, aby wpisywać konkretne osiągnięcia poziomu co najmniej 20m³/ha. Drzewostany na siedliskach przyrodniczych znajdują się w różnym wieku. W młodszych klasach wieku nie osiągnie się takiego stanu, nawet w perspektywie najbliższych 30 lat.</p>	<p>skonstruowano w następujący sposób:</p> <p>1) Pozostawiać w lesie martwe drzewa wydzielające się naturalnie (obumierające, wiatrowały, wiatrolomy), a także okazałe stare drzewa tzw. biocenotyczne (dziuplaste, z próchnowiskami, zahubione) z dopuszczeniem interwencji:</p> <p>a) polegającej na powalaniu martwych drzew w pobliżu dróg i wyznaczonych szlaków pieszych oraz usuwaniu kłód z dróg i szlaków,</p> <p>b) w przypadku wydzielenia się drzew na powierzchni >5 arów (np. w wyniku zaburzeń naturalnych, klęsk naturalnych), zostawić należy co najmniej 20% drzew (nie mniej niż 5 sztuk) w celu odbudowy zasobów martwego drewna i tworzenia skupień martwych drzew.</p> <p>2) Zaleca się zostawiać w lesie odpady pozrębowe (nie wypalać, nie zrzucać do mokradeł, źródlisk i zbiorników), z dopuszczeniem zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności.</p> <p>3) Unikać składowania i przetrzymywania ściętego drewna przeznaczonego do wywózki, w okresie rójki owadów (od 15 maja do 31 sierpnia) zwłaszcza w miejscach nasłonecznionych, w odległości do 150 m od granic rezerwatów oraz ostoi ksylobiontów. Należy nadmienić, że modyfikacja realizowanych dotychczas metod gospodarowania jest dopuszczalna w świetle obowiązujących Zasad Hodowli Lasu (§12, punkt 3, 4 i 5).</p> <p>Propozycje RDLP złagodzenia zapisanych działań nie uwzględniają ww. przepisów i nie umożliwią osiągnięcia zakładanych celów, toteż uwaga nie mogła być rozpatrzona w całości pozytywnie.</p>
23	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie	<p>W kontekście pozostawianie bez wskazówki gospodarczej najlepiej zachowanych płatów drzewostanów jako powierzchni referencyjnych siedliska (propozycja wykonawcy to wydzielenia: 308g, 308i, 308j, 75d, 75f, 76b, 84d, 84g, 331f, 331g, 65d, 65c, 73i, 78a, 75g, 75c, 303c, 306n).</p> <p><u>Propozycja zmiany zapisu:</u> Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna. Kontynuowanie w ramach prowadzonej gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie i utrzymanie w lasach do naturalnej śmierci tzw. drzew biocenotycznych, z zapisami Instrukcji Ochrony Lasu oraz pozostawienie wybranych drzewostanów w celu zwiększenia różnorodności biologicznej. Wyznaczenie ekosystemów</p>	<p>Pozostawianie bez wskazówki gospodarczej najlepiej zachowanych płatów drzewostanów jako powierzchni referencyjnych jest działaniem wynikającym przede wszystkim z zagrożenia: B02.02 deficyt starych drzew i drzewostanów, a w mniejszym stopniu z B02.04 Zubożenie zasobów martwego drewna (jak sugerowane jest w uwadze).</p> <p>Zgodnie z „Wytocznymi wydanymi na podstawie art. 32 ust. 1 w świetle art. 32 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody” przez GDOŚ w PZO należy unikać zapisów „martwych”, czyli powoływania się na rozwiązania już funkcjonujące.</p> <p>Nie można umieszczać w PZO zapisów pozorujących podejmowanie działań, nawołujących do przestrzegania już funkcjonujących rozwiązań prawnych. Należy także unikać zapisów zakładających bliżej</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
		<p>reprezentatywnych jest dobrowolnym działaniem Lasów Państwowych. Plan Zadań Ochronnych nie powinien wymuszać takich działań. Powierzchnie takie zostaną wyznaczone w celu zwiększenia różnorodności biologicznej. Nie zawsze ochrona bierna jest najlepszym sposobem na zwiększenie zasobów martwego drewna. Należy podkreślić, że pozostawianie drzewostanów bez wskazówek gospodarczych może również doprowadzić do degradacji siedliska przyrodniczego.</p>	<p>nieokreślone „dążenie do...”, jako niejasne, niejednoznaczne i niemożliwe od wyegzekwowania.</p> <p>Wyznaczenie ekosystemów reprezentatywnych jest dobrowolnym działaniem Lasów Państwowych i na tej dobrej woli polegano, proponując do tego działania wskazane wydzielenia, jako drzewostany o stwierdzonych wybitnych walorach przyrodniczych i naukowych, wyróżniające się w skali regionu, a nawet kraju. Tym bardziej że w ostoi o tak wybitnie reprezentatywnych ekosystemach leśnych nie powołano dotąd rezerwatu typowo leśnego, co było podnoszone w uwagach do projektu na wcześniejszych etapach. Zdaniem ekspertów jest mało prawdopodobne aby nawet w dłuższej perspektywie czasu mogło dojść do degradacji leśnego siedliska przyrodniczego. Takie prawdopodobieństwo istnieje w przypadku siedlisk nieleśnych, zwłaszcza półnaturalnych, które dla zachowania cech charakterystycznych wymagają np. umiarkowanego koszenia. W przypadku siedlisk leśnych zachodzące procesy naturalne mogą jedynie wpływać pozytywnie na utrwalenie powiązań pomiędzy poszczególnymi komponentami ekosystemu i tym samym wzmacnianie odporności na zagrożenia. Po rozpatrzeniu wszystkich uwag, w tym także zgłaszanych podczas opiniowania projektu dokumentu przez Regionalną radę Ochrony Przyrody, uzgodniono, że do sieci powierzchni referencyjnych włączone zostaną następujące wydzielenia leśne: 309i, 309j, 309f, 309g, 309m, 60h, 72j, 65c, 75g, 76b, 82f (cz. S o pow. ok. 1 ha), 86b, 86c, 84d, 66b-99 (z wyłączeniem strefy przy drodze o szerokości 50 m, w 2014 r. do wykonania trzebież późna), 76d.</p>
24	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Uwaga do opisu granic w zarządzeniu – nieaktualna nazwa układu współrzędnych.	Uwagę uwzględniono - zaktualizowano tytuł załącznika z opisem granic
25	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Uwaga do załącznika nr 3 w projekcie zarządzenia „Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń...” dotycząca podziału na zagrożenia istniejące i potencjalne oraz wskazująca na konieczność uzupełnienia kodów zagrożeń wraz z opisami.	Uwagę uwzględniono – dokonano podziału zagrożeń na istniejące i potencjalne
26	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Uwaga dotyczy pominiętych siedlisk przyrodniczych, uznanych wcześniej za przedmioty ochrony: 6120, 6210, 7140 i 91D0.	W projekcie zarządzenia uwzględniono wszystkie siedliska przyrodnicze, które w toku prac nad planem zadań ochronnych uznane zostały za przedmioty ochrony. Siedliska 6120 nie uwzględniono ponieważ pomimo szczegółowych badań terenowych przeprowadzonych w ramach

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
			<p>przygotowywania PZO płatów siedliska nie odnaleziono. Jedyny, niewielki płat podawany w inwentaryzacji siedlisk poza gruntami Lasów Państwowych (BULiGL 2007) oraz Waloryzacji Przyrodniczej Województwa Zachodniopomorskiego (BKP 2010) po weryfikacji terenowej okazał się kadłubową postacią kwaśnych muraw napiaskowych nie spełniającą podstawowych kryteriów klasyfikujących do siedliska 6120. Umieszczenie siedliska w SDF zaszło prawdopodobnie na zasadzie pierwotnego błędu naukowego. Prawdopodobnie siedlisko zostało błędnie zaklasyfikowane w momencie wyznaczania obszaru a historyczne dane naukowe nie potwierdzają jego występowania w ostoi.</p> <p>Siedlisko przyrodnicze 6210 wymieniane w SDFie do 2013 r. jako jeden z przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000, po weryfikacji w terenie okazało się na tyle szcążkowo wykształcone, że zrezygnowano z uznawania tego siedliska za przedmiot ochrony.</p> <p>Siedliska przyrodniczego 7140 nie uwzględniono, ponieważ pomimo szczegółowych badań terenowych przeprowadzonych w ramach przygotowywania PZO nie stwierdzono jego obecności w obszarze Natura 2000. Nie potwierdziły go także wszystkie dotychczasowe inwentaryzacje terenowe: Inwentaryzacja siedlisk poza gruntami Lasów Państwowych (BULiGL 2007); Inwentaryzacji siedlisk na gruntach będących w zarządzie Lasów Państwowych (2007) oraz Waloryzacja Przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego (BKP 2010). W literaturze dotyczącej terenu ostoi nie znaleziono danych wskazujących na występowanie siedliska w ostoi. Umieszczenie siedliska w SDF zaszło prawdopodobnie na zasadzie pierwotnego błędu naukowego. Prawdopodobnie siedlisko zostało błędnie zaklasyfikowane w momencie wyznaczania obszaru a historyczne dane naukowe nie potwierdzają jego występowania na tym terenie.</p> <p>Występowania siedliska 91D0 w obszarze Natura 2000 nie potwierdziły dotychczasowe inwentaryzacje terenowe: Inwentaryzacja siedlisk poza gruntami Lasów Państwowych (BULiGL 2007); Inwentaryzacji siedlisk na gruntach będących w zarządzie Lasów Państwowych (2007) oraz Waloryzacja Przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego (BKP 2010). W wyniku bardzo szczegółowej inwentaryzacji</p>

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
			<p>wszystkich biotopów sprzyjających kształtowaniu się tego siedliska w kompleksie leśnym pomiędzy jeziorami Okolnica i Tchórzyno stwierdzono dwa zdegenerowane płaty brzeziny bagiennej na pozostałościach zmurszałej kopyły osuszonego torfowiska przejściowego (wysokiego?). W obu płatach zaobserwowano bardzo niestabilny poziom wód: od okresów przesuszenia do silnego zalania, co nie sprzyja regeneracji siedliska. W miejscach częściowego zamulenia rowów odwadniających zaobserwowano regenerację poduch torfowców, jednak na dużej powierzchni dominuje już trzęślica modra, orlica pospolita a nawet zarośla jeżyn. Jeden niewielki i inicjalny płat stwierdzono także w obrębie najuboższej troficznie części torfowiska niskiego na południe od jeziora Chłop. Jest to zbiorowisko wykształcone kadłubowo, nietrwałe i podatne na spływy powierzchniowe z pól, a co za tym idzie na eutrofizację. Na pozostałej powierzchni obszaru Natura 2000 nie stwierdzono nawet biotopów sprzyjających rozwojowi tego typu siedlisk. W sumie powierzchnia wszystkich trzech płatów wynosi niecałe 4,5 ha a ocena parametru „Struktura i funkcje” to U2. W tej sytuacji uznano, że siedlisko nie kwalifikuje do uznania za przedmiot ochrony. Pozostawiono je w SDF-ie, jednak z oceną D. Planowane zmiany na liście przedmiotów ochrony zostały uwidocznione w tabeli 10 dokumentacji PZO, a ponadto Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie wystąpiła do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z wnioskiem o zmiany w Standardowym Formularzu Danych.</p>
27	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Uwaga do załącznika nr 5 wskazująca na konieczność poprawienia całej tabeli z działaniami ochronnymi – nie wymieniono przedmiotów ochrony, dla których adresowane są działania ochronne.	Uzupełniono tabelę o kolumnę z przedmiotami ochrony.
28	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Uwaga do działań dotyczących monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych – „oznacza to monitoring wszystkich z monitoringu przyrodniczego GIOŚ”	Poprawiono wskazaną tabelę w sposób zwiększający czytelność przypisanych działań monitoringowych do konkretnych siedlisk przyrodniczych. Rozdzielono działania dotyczące monitoringu realizacji działań ochronnych i działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony. Zaplanowane działania w zakresie monitoringu realizacji działań ochronnych dotyczą siedlisk przyrodniczych, dla których zaplanowane zostały działania ochrony czynnej. Zaplanowane działania w zakresie monitoringu stanu przedmiotów ochrony dotyczą wszystkich siedlisk przyrodniczych uznanych za przedmioty ochrony.

Lp.	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi
29	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	Wniosek o ujednoczenie w całym dokumencie nazewnictwa.	Uwagę uwzględniono. Ujednoczono nazewnictwo zastępując słowa „ostoja” i „obszar” słowami „obszar Natura 2000”.